TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta)

2016. gada 26. maijā*

[Teksts ir grozīts ar 2016. gada 29. jūnija rīkojumu]

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Eiropas Savienības finanšu interešu aizsardzība — Regula (EK, Euratom) Nr. 2988/95 — Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF) — Regula (EK) Nr. 1083/2006 — Līguma, kura priekšmets ir subsidētas darbības īstenošana, slēgšanas tiesību piešķiršana, ko veic līdzekļu saņēmējs, kurš rīkojas kā līgumslēdzēja iestāde — "Pārkāpuma" jēdziens — Kritērijs attiecībā uz "Savienības tiesību pārkāpumu" — Valsts tiesību aktiem pretējas iepirkuma procedūras — Dalībvalstu veiktu finanšu korekciju raksturs — Administratīvie pasākumi vai sodi

Apvienotās lietas C-260/14 un C-261/14

par lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Curtea de Apel Bacău* (Bakeu Apelācijas tiesa, Rumānija) iesniedza ar lēmumiem, kas pieņemti 2014. gada 8. maijā un kas Tiesā reģistrēti 2014. gada 30. maijā, tiesvedībās

Județul Neamț (C-260/14),

Județul Bacău (C-261/14)

pret

Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice .

TIESA (piektā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs Ž. L. da Krušs Vilasa [*J. L. da Cruz Vilaça*], tiesneši F. Biltšens [*F. Biltgen*], E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*], E. Levits (referents) un M. Bergere [*M. Berger*],

ģenerāladvokāts Ī. Bots [*Y. Bot*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— [Teksts ir grozīts ar 2016. gada 29. jūnija rīkojumu] Rumānijas valdības vārdā – *R. H. Radu* un *V. Angelescu*, kā arī *D. M. Bulancea*, pārstāvji,

— Ungārijas valdības vārdā – *M. Z. Fehér* un *G. Koós*, kā arī *A. Pálfy*, pārstāvji,

— Nīderlandes valdības vārdā – *M. Bulterman* un *B. Koopman*, pārstāves,

* Tiesvedības valoda – rumāņu.

— Eiropas Komisijas vārdā – *B.-R. Killmann* un *A. Ștefănuc*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2016. gada 14. janvāra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 1995. gada 18. decembra Regulas (EK, Euratom) Nr. 2988/95 par Eiropas Kopienu finanšu interešu aizsardzību (OV 1995, L 312, 1. lpp.) 1., 2., 4. pantu un 5. panta [1. punkta] c) apakšpunktu, kā arī Padomes 2006. gada 11. jūlija Regulas (EK) Nr. 1083/2006, ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) Nr. 1260/1999 (OV 2006, L 210, 25. lpp.), 2. panta 7. punktu un 98. pantu.

2 Šie lūgumi tika iesniegti saistībā ar divām tiesvedībām, kurās attiecīgi *Județul Neamț* (Njamcas departaments) un *Județul Bacău* (Bakeu departaments) vēršas pret *Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice* (Reģionālās attīstības un valsts pārvaldes ministrija) saistībā ar divu minētās ministrijas tiem adresēto administratīvo aktu spēkā esamību, ar kuriem šī ministrija tiem kā līgumslēdzējām iestādēm, kas organizēja publiskā iepirkuma procedūras par subsidētām darbībām, uzlika pienākumu atlīdzināt to saņemto subsīdiju summas daļu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 Regulas Nr. 2988/95 1. pantā ir noteikts:

“1. Eiropas Kopienu finansiālo interešu aizsardzībai ar šo tiek pieņemti vispārīgi noteikumi par vienveida pārbaudēm un administratīviem pasākumiem un sodiem, kas saistīti ar Kopienas tiesību pārkāpumiem.

2. “Pārkāpums” nozīmē Kopienas tiesību normas pārkāpumu, ko rada kāda saimnieciskās darbības subjekta rīcība vai nolaidība, kas kaitē vai varētu kaitēt Kopienu budžetam vai to pārvaldītiem budžetiem: mazinot vai zaudējot ienākumus no Kopienu vārdā tieši izveidotajiem pašu resursiem vai veicot nepamatotus izdevumus.”

4 Šīs regulas 2. pantā ir paredzēts:

“1. Administratīvās pārbaudes, pasākumus un sodus piemēro tiktāl, ciktāl tie vajadzīgi, lai nodrošinātu Kopienas tiesību aktu pareizu piemērošanu. Tiem jābūt iedarbīgiem, samērīgiem ar nodarījumu un jāattur no pārkāpumiem, tādējādi pietiekami jāaizsargā Kopienas finansiālās intereses.

2. Nav piemērojami administratīvi sodi, kas Kopienas tiesību aktos nav bijuši paredzēti pirms notikušā pārkāpuma. Ja Kopienas noteikumi, kas paredz administratīvus sodus, vēlāk ir grozīti, ar atpakaļejošu spēku piemēro saudzīgākos noteikumus.

3. Kopienas tiesību aktos nosaka, kādiem un ar kādu darbības jomu jābūt administratīvajiem pasākumiem un sodiem, kas vajadzīgi konkrēto noteikumu pareizai piemērošanai, ņemot vērā pārkāpuma veidu un smagumu, piešķirto vai saņemto labumu un atbildības pakāpi.

4. Kopienas pārbaužu, pasākumu un sodu piemērošanas kārtību regulē dalībvalstu tiesību akti, ievērojot attiecīgos Kopienas tiesību aktus."

5 Tās pašas regulas 4. pants ir izteikts šādā redakcijā:

"1. Pārkāpuma gadījumā nelikumīgi iegūtais labums atgūstams:

— uzliekot pienākumu samaksāt vai atmaksāt summas, kas nav samaksātas vai ir nelikumīgi saņemtas,

— pilnīgi vai daļēji liedzot garantijas, kas dotas, atbalstot lūgumu piešķirt labumu, vai avansa saņemšanas brīdī.

2. Piemērojot 1. punktā minētos pasākumus, atgūst tikai iegūtos labumus, un, ja tā paredzēts, procentus, ko var noteikt pēc vienotas likmes.

3. Ja konstatēts, ka darbības nolūks ir iegūt labumu pretēji attiecīgajā gadījumā piemērojamo Kopienas tiesību aktu mērķiem, labuma saņemšanai vajadzīgos apstākļus radot mākslīgi, šo labumu atbilstoši gadījumam nepiešķir vai atsauc.

4. Šajā pantā paredzētie pasākumi nav uzskatāmi par sodiem."

6 Regulas Nr. 2988/95 5. pantā ir noteikts:

"1. Par tīšu pārkāpumu vai pārkāpumu nolaidības dēļ var uzlikt šādus administratīvus sodus:

a) administratīvu naudassodu;

b) maksājumu, kas ir lielāks par nelikumīgi iegūtajām vai ieturētajām summām, vajadzības gadījumā pierēķinot procentus; papildu summu aprēķina pēc procentu likmes, kas nosakāma īpašos noteikumos, un tā nedrīkst pārsniegt summu, kas nepieciešama kā soda līdzeklis;

c) Kopienas noteikumos piešķirta labuma pilnīgu vai daļēju atcelšanu, pat ja saimnieciskās darbības subjekts nelikumīgi iedzīvojies tikai no kādas labuma daļas;

[..]."

7 Regulas Nr. 1083/2006 1. panta pēdējā daļā ir paredzēts:

"[..] šajā regulā ir paredzēti principi un noteikumi par partnerību, plānošanu, izvērtēšanu, vadību, tostarp finanšu pārvaldību, uzraudzību un kontroli, pamatojoties uz dalībvalstu un Komisijas dalītu atbildību."

8 Minētās regulas 2. panta 7. punktā ir noteikts:

"Šajā regulā termini lietoti turpmāk norādītajā nozīmē:

[..]

7) "neatbilstība": jebkurš Kopienas tiesību aktu pārkāpums, kas noticis saimnieciskās darbības subjekta darbības vai bezdarbības dēļ un kas rada vai varētu radīt kaitējumu Eiropas Savienības vispārējam budžetam, prasot no vispārējā budžeta segt nepamatotu izdevumu daļu."

9 Šīs pašas regulas 98. pantā ir paredzēts:

"1. Pirmām kārtām dalībvalstu pienākums ir izmeklēt neatbilstības, pamatojoties uz jebkurām ievērojamām atkāpēm, kas attiecas uz darbību vai darbības programmu īstenošanas vai kontroles būtību vai apstākļiem un veicot vajadzīgās finanšu korekcijas.

2. Dalībvalsts veic vajadzīgās finanšu korekcijas saistībā ar konkrētām vai sistemātiskām neatbilstībām, kas konstatētas darbībās vai darbības programmās. Dalībvalsts veiktās korekcijas izpaužas kā visa vai daļēja valsts ieguldījuma darbības programmā atcelšana. Dalībvalsts ņem vērā neatbilstību būtību un nopietnību un Fondam nodarītos finansiālos zaudējumus.

Šādi atbrīvotos līdzekļus no fondiem dalībvalstis līdz 2015. gada 31. decembrim var atkārtoti izmantot attiecīgajai darbības programmai atbilstīgi 3. punktā minētajiem nosacījumiem.

3. Saskaņā ar 2. punktu atcelto ieguldījumu nedrīkst vēlreiz izmantot darbībai vai darbībām, kas ir korekcijas priekšmets, ne arī tur, kur ir veikta sistemātisku neatbilstību finanšu korekcija attiecībā uz norisošām darbībām visā tajā prioritārajā virzienā vai daļā no tā, kur notikusi sistemātiskā neatbilstība.

[..]"

10 Regula Nr. 1083/2006 no 2014. gada 1. janvāra tika aizstāta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regulu (ES) Nr. 1303/2013, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV 2013, L 347., 320. lpp.).

11 Regulas Nr. 1303/2013 2. panta 36. punkts ir izteikts šādā redakcijā:

"Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

[..]

36) "pārkāpums" ir jebkurš Savienības tiesību akta vai valsts tiesību akta pārkāpums saistībā ar tā piemērošanu, kas noticis tāda ekonomikas dalībnieka darbības vai bezdarbības dēļ, kurš ir iesaistīts [Eiropas strukturālo un investīciju] fondu īstenošanā, un kas rada vai varētu radīt kaitējumu Savienības budžetam, prasot no Savienības budžeta segt nepamatotu izdevumu daļu."

12 Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīvas 2004/18/EK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru (OV 2004, L 134, 114. lpp.), kurā grozījumi ir izdarīti ar Komisijas 2007. gada 4. decembra Regulu (EK) Nr. 1422/2007 (OV 2007, L 317, 34. lpp., turpmāk tekstā – "Direktīva 2004/18"), preambulas 2. apsvērumā ir paredzēts:

"Piešķirot tādu līgumu slēgšanas tiesības, ko dalībvalstīs noslēdz valsts, reģionālo vai vietējo varas iestāžu un citu publisko tiesību subjektu uzdevumā, jāievēro Līgumā paredzētie principi, konkrēti brīva preču aprite, brīva uzņēmējdarbības veikšana un brīva pakalpojumu aprite, kā arī no tiem izrietošie principi, piemēram, vienādas iespējas, nediskriminēšana, savstarpēja atzīšana, proporcionalitāte un pārredzamība. Tomēr attiecībā uz valsts līgumiem, kuru summa pārsniedz kādu noteiktu vērtību, ieteicams izstrādāt tādus noteikumus šo līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanai paredzēto valsts procedūru koordinēšanai Kopienas līmenī, kuru pamatā ir minētie principi, un tas vajadzīgs, lai nodrošinātu līgumu efektivitāti un garantētu valsts iepirkuma atklātību konkurencei. Tādēļ šie koordinēšanas noteikumi jāskaidro gan saskaņā ar iepriekšminētajiem noteikumiem un principiem, gan saskaņā ar pārējiem Līguma noteikumiem."

13 Minētās direktīvas 7. pantā ar nosaukumu "Robežvērtību summas valsts līgumos" ir paredzēts:

"Šī direktīva attiecas uz valsts līgumiem, kuri neatbilst 10. un 11. pantā un 12. līdz 18. pantā paredzētajiem izņēmumiem un kuru vērtība bez pievienotās vērtības nodokļa (PVN) ir vienāda ar turpmāk minētajām robežvērtībām vai lielāka par tām:

a) EUR 133 000 – piegādes valsts līgumiem un pakalpojumu valsts līgumiem, kuri nav minēti b) punkta trešajā ievilkumā un kuru slēgšanas tiesības piešķīrušas līgumslēdzējas iestādes, kas uzskaitītas IV pielikumā kā centrālās pārvaldes iestādes; [..]

b) EUR 206 000:

— piegādes valsts līgumiem un pakalpojumu valsts līgumiem, kuru slēgšanas tiesības piešķīrušas līgumslēdzējas iestādes, kas nav uzskaitītas IV pielikumā,

— piegādes valsts līgumiem, kuru slēgšanas tiesības piešķīrušas līgumslēdzējas iestādes, kas uzskaitītas IV pielikumā un darbojas aizsardzības jomā, ja šie līgumi attiecas uz V pielikumā neminētu produkciju,

— pakalpojumu valsts līgumiem, kuru slēgšanas tiesības līgumslēdzējas iestādes piešķīrušas attiecībā uz II A pielikuma 8. kategorijā ietilpstošiem pakalpojumiem, tiem 5. kategorijas telekomunikāciju pakalpojumiem, kuru pozīcija [Kopējā valsts iepirkuma vārdnīcā] ir līdzvērtīga pakalpojumu koda atsaucēm Nr. 7524, 7525 un 7526, un/vai II B pielikumā uzskaitītajiem pakalpojumiem;

c) EUR 5 150 000 būvdarbu valsts līgumiem."

Rumānijas tiesības

14 *Ordonanță Guvernului nr. 79/2003 privind controlul și recuperarea fondurilor comunitare, precum și a fondurilor de cofinanțare aferente utilizate necorespunzător* (valdības Rīkojums Nr. 79/2003 par neatbilstoši izmantotu Kopienu fondu un līdzfinansēšanas fondu līdzekļu kontroli un atgūšanu, 2003. gada 30. augusta *Monitorul Oficial al României*, I daļa, Nr. 622) redakcijā, kas ir piemērojama pamatlietā aplūkojamo subsidēto darbību īstenošanai noslēgto finansēšanas līgumu un veikto iepirkuma procedūru datumā (turpmāk tekstā – "*OG* Nr. 79/2003"), 1. pantā ir noteikts:

"Šajā rīkojumā ir regulētas tādu summu konstatēšanas un atgūšanas darbības, kuras pieļauta pārkāpuma dēļ ir nepienācīgi izmaksātas kā neatmaksājamais finanšu atbalsts, ko Rumānijai ir piešķīrusi Eiropas Kopiena, un/vai ar to saistītais līdzfinansējums."

15 *OG* Nr. 79/2003 2. pantā ir paredzēts:

"Šajā rīkojumā tiek piemērotas šādas definīcijas:

a) pārkāpums – ikviens likumības, kārtības un atbilstības pārkāpums attiecībā uz valsts un/vai Kopienu tiesību normām, kā arī uz šo normu pamata noslēgtiem līguma noteikumiem vai citām tiesiskām saistībām, ar kuru, radot nepamatotus izdevumus, tiek nodarīts kaitējums Eiropas Kopienu vispārējam budžetam un/vai to vai to vārdā pārvaldītajiem budžetiem, kā arī ar to saistītajiem līdzfinansēšanas budžetiem;

[..]

d) no pārkāpuma izrietošs budžeta parāds – summas, kuras ir jāatgūst Eiropas Kopienu vispārējā budžetā un/vai to vai to vārdā pārvaldītajos budžetos, kā arī ar to saistītajos līdzfinansēšanas budžetos saistībā ar to, ka to pamatā ir Kopienu fondu līdzekļu un ar tiem saistītā līdzfinansējuma līdzekļu neatbilstoša izmantošana un/vai līdzekļu nepamatota saņemšana atbilstoši pasākumiem, kas ir daļa no šo fondu pilnīgas vai daļējas finansēšanas sistēmas;

[..].”

16 *OG* Nr. 79/2003 4. pantā ir noteikts:

“1. No pārkāpuma izrietoša budžeta parāda atgūšanas priekšmets ir summas, kuras ir neatbilstoši samaksātas no Kopienu fondu līdzekļiem un/vai ar tiem saistītā līdzfinansējuma, banku izmaksas, ieskaitot ar tām saistītos papildu maksājumus, un citas summas, kuras parādniekam ir jāmaksā saskaņā ar likumu.

[..]”

17 Kompetentās iestādes veiktās pamatlietā aplūkojamo subsidēto darbību pārbaudes datumā *OG* Nr. 79/2003 bija aizstāts ar *Ordonanță de urgență a Guvernului nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora* (valdības Ārkārtas rīkojums Nr. 66/2011 par tādu pārkāpumu novēršanu, konstatēšanu un sodīšanu, kuri izriet no Eiropas fondu līdzekļu un/vai ar tiem saistīto valsts publisko fondu līdzekļu saņemšanu un izmantošanu, 2011. gada 30. jūnija *Monitorul Oficial al României*, I daļa, Nr. 461, turpmāk tekstā – “*OUG* Nr. 66/2011”).

18 *OUG* Nr. 66/2011 2. pantā ir noteikts:

“Šajā ārkārtas rīkojumā ir piemērojamas šādas definīcijas:

a) pārkāpums – ikviens likumības, kārtības un atbilstības pārkāpums attiecībā uz valsts un/vai Eiropas Savienības tiesību normām, kā arī uz šo normu pamata noslēgtiem līguma noteikumiem vai citām tiesiskām saistībām, kas izriet no saņēmēja vai par Eiropas fondu pārvaldību atbildīgās kompetentas iestādes darbības vai bezdarbības, ar kuru, veicot nepamatotus maksājumus, ir nodarīts vai var tikt nodarīts kaitējums Eiropas Savienības budžetam, starptautisko publisko finansētāju budžetiem un/vai ar tiem saistītajiem valsts publiskajiem fondiem;

[..]

h) pārkāpumu konstatēšanas darbība – kompetento iestāžu saskaņā ar šī ārkārtas rīkojuma noteikumiem veikta kontroles/izmeklēšanas darbība nolūkā pierādīt pārkāpuma esamību;

i) budžeta parādu, kas izriet no pārkāpuma, noteikšanas darbība – darbība, ar kuru, izdodot paziņojumu par parādu, tiek noteikts un konkretizēts no konstatēta pārkāpuma izrietošs samaksas pienākums;

[..]

o) finanšu korekciju piemērošana – kompetento iestāžu saskaņā ar šī ārkārtas rīkojuma noteikumiem noteikti administratīvie pasākumi, atbilstoši kuriem no Eiropas fondu un/vai ar tiem saistīto valsts publisko fondu finansējuma izslēdz izdevumus, attiecībā uz kuriem ir konstatēts pārkāpums;

[..].”

19 *OUG* Nr. 66/2011 27. panta 1. punktā ir noteikts:

"Ja pārkāpumus konstatē līmenī, kurā saņēmējs piemēro noteikumus par publiskā iepirkuma procedūrām, runājot gan par spēkā esošo valsts regulējumu publiskā iepirkuma jomā, gan par privātajiem saņēmējiem piemērojamām konkrētām iepirkuma procedūrām, ir izdodams paziņojums, kurā tiek konstatēti pārkāpumi un aprēķināta finanšu korekcija, atbilstoši piemērojot 20. un 21. panta noteikumus."

20 *OUG* Nr. 66/2011 28. pantā ir paredzēts:

"Saskaņā ar 27. panta noteikumiem konstatētā budžeta parāda vērtību aprēķina, nosakot finanšu korekcijas atbilstoši pielikumā paredzētajiem noteikumiem."

21 *OUG* Nr. 66/2011 pielikumā esošās tabulas attiecībā uz līgumiem, kuru vērtība ir zemāka par slieksni, kas, lai noteiktu publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* pienākumu, ir paredzēts valsts tiesību aktos publiskā iepirkuma jomā, 2.3. punktā attiecībā uz pārkāpumiem, kas ir saistīti ar prettiesisku kvalifikācijas un atlases kritēriju vai novērtējuma faktoru piemērošanu, ir paredzēts, ka atkarībā no smaguma piemēro korekcijas/samazinājumus 10 % apmērā no attiecīgā līguma vērtības vai – atbilstoši samazinātajai likmei – 5 % apmērā.

Pamatlietas un prejudiciālie jautājumi

22 Reģionālās darbības programmas 2007.–2013. gada laikposmam ietvaros divas blakus viena otrai esošās Rumānijas teritoriālās pārvaldes vienības – Njamcas departaments (lieta C-260/14) un Bakeu departaments (lieta C-261/14) – ir saņēmušas Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) finansējumu. Šī finansējuma piešķiršana tika veikta ar finansēšanas līguma starpniecību, kas tika noslēgts starp *Ministerul Dezvoltarii Regionale şi Turismului* (Reģionālās attīstības un tūrisma ministrija) reģionālās darbības programmas 2007.–2013. gadam pārvaldītājiestādes statusā un divām attiecīgajām teritoriālajām pārvaldes vienībām.

23 Lietas C-260/14 ietvaros finansēšanas līgums ir vērsts uz izglītības centra, kas atrodas Romanā [*Roman*] (Rumānija) – pilsētā aptuveni četrdesmit kilometrus uz ziemeļiem no Bakeu pilsētas (Rumānija) – atjaunošanu, paplašināšanu un modernizēšanu. Bakeu pilsēta atrodas aptuveni 300 km uz ziemeļiem no Bukarestes (Rumānija), 370 km no Bulgārijas robežas, aiz Austrumkarpatiem un tuvu Moldāvijas robežai austrumos un Ukrainai – ziemeļos. Njamcas departaments, kas ir finansējuma saņēmējs, kurš rīkojas kā līgumslēdzēja iestāde, organizēja iepirkuma procedūru publiskā līguma slēgšanas tiesību piešķiršanai par revīzijas pakalpojumiem par aptuveni EUR 20 264,18, kā rezultātā tika noslēgts līgums par revīzijas pakalpojumu sniegšanu, kuru vērtība ir EUR 19 410,12.

24 Lietā C-261/14 finansēšanas līgums ir vērsts uz departamenta nozīmes ceļa atjaunošanu. Bakeu departaments organizēja atklātu iepirkuma procedūru publiskā līguma slēgšanas tiesību piešķiršanai būvdarbu veikšanai, kuru vērtība ir EUR 2 820 515, kā rezultātā 2009. gada 17. septembrī tika noslēgts būvdarbu izpildes līgums.

25 No Tiesai iesniegtajiem pierādījumiem izriet, ka saistībā ar šīm divām procedūrām Reģionālās attīstības un valsts pārvaldes ministrija secināja, ka, ņemot vērā valsts tiesības attiecībā uz publiskajiem iepirkumiem, gan Njamcas departamenta, gan arī Bakeu departamenta izvirzītie nosacījumi ir prettiesiski. Šajos apstākļos minētā ministrija piemēroja finanšu korekciju, kas attiecīgi atbilst 5 % no attiecīgo līgumu summas.

26 Turpmāk Njamcas departaments un Bakeu departaments iesniedza sūdzības par lēmumiem, ar kuriem tikušas piemērotas attiecīgās finanšu korekcijas. Tā kā Reģionālās attīstības un valsts pārvaldes ministrija tās noraidīja, prasītājas pamatlietā vērsās iesniedzējtiesā, lai panāktu minēto lēmumu atcelšanu.

27 Saistībā ar šiem strīdiem iesniedzējtiesai tostarp ir jāspriež par "pārkāpuma" esamību Regulas Nr. 2988/95 izpratnē vai ["neatbilstības" esamību] Regulas Nr. 1083/2006 izpratnē un, attiecīgā gadījumā, par minētās ministrijas veikto finanšu korekciju būtību.

28 Šajos apstākļos *Curtea de Apel Bacău* (Bakeu Apelācijas tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus, kur pirmais jautājums ir saistīts ar lietu C-260/14 un otrais līdz ceturtais jautājums lietās C-260/14 un C-261/14 būtībā ir identiski:

"1) Vai tas, ka līgumslēdzēja iestāde, kura ir struktūrfondu atbalsta saņēmēja, neievēro noteikumus attiecībā uz publiskajiem iepirkumiem par vērtību, kas ir mazāka par Direktīvas 2004/18 7. panta a) punktā noteikto slieksni, saistībā ar līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu subsidētas darbības izpildei, ir "pārkāpums" Regulas Nr. 2988/95 1. panta izpratnē vai "neatbilstība" Regulas Nr. 1083/2006 2. panta 7. punkta izpratnē?

2) Vai Regulas Nr. 1083/2006 98. panta 2. punkta pirmās daļas otrais teikums ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalstu noteiktas finanšu korekcijas, ja tās tikušas piemērotas attiecībā uz izdevumiem, kuri ir līdzfinansēti no struktūrfondiem, par noteikumu attiecībā uz publiskajiem iepirkumiem neievērošanu, ir administratīvie pasākumi Regulas Nr. 2988/95 4. panta izpratnē vai administratīvie sodi minētās regulas 5. panta [1. punkta] c) apakšpunkta izpratnē?

3) Ja atbilde uz otro jautājumu ir tāda, ka dalībvalstu noteiktas finanšu korekcijas ir administratīvie sodi, vai ir piemērojams Regulas Nr. 2988/95 2. panta 2. punkta otrajā teikumā minētais princips par vieglāka soda piemērošanu ar atpakaļejošu spēku?

4) Vai apstākļos, kad attiecībā uz izdevumiem, kuri ir līdzfinansēti no struktūrfondiem, tiek piemērotas finanšu korekcijas par noteikumu attiecībā uz publiskajiem iepirkumiem neievērošanu, ar Regulas Nr. 2988/95 2. panta 2. punktu, to aplūkojot kopsakarā ar Regulas Nr. 1083/2006 98. panta 2. punkta pirmās daļas otro teikumu, ņemot vērā arī tiesiskās noteiktības un tiesiskās paļāvības principus, dalībvalstij netiek pieļauts piemērot finanšu korekcijas, ko regulē iekšējs normatīvs akts, kurš stājās spēkā pēc tam, kad ir noticis apgalvotais noteikumu attiecībā uz publiskajiem iepirkumiem pārkāpums?"

29 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2014. gada 16. jūlija lēmumu lietas C-260/14 un C-261/14 tika apvienotas rakstveida un mutvārdu procesam, kā arī sprieduma taisīšanai.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu lietā C-260/14

30 Ar savu pirmo jautājumu lietā C-260/14 iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Regulas Nr. 2988/95 1. panta 2. punkts un Regulas Nr. 1083/2006 2. panta 7. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas, ka līgumslēdzēja iestāde, kas ir struktūrfondu atbalsta saņēmēja, saistībā ar publiska līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu par vērtību, kura ir mazāka par Direktīvas 2004/18 7. panta a) punktā noteikto slieksni, nav ievērojusi kādas valsts tiesību normas, saistībā ar šī līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu var būt uzskatāms par "pārkāpumu" minētā 1. panta 2. punkta izpratnē vai ["neatbilstību"] minētā 2. panta 7. punkta izpratnē.

31 Vispirms ir jānorāda, ka, tā kā pamatlietā aplūkojamā līguma vērtība ir mazāka par Direktīvas 2004/18 7. panta a) punktā noteikto slieksni, šis līgums neietilpst ar šo direktīvu paredzēto procedūru piemērošanas jomā.

32 Šajā ziņā ir jāprecizē, ka ar Regulu Nr. 2988/95 tiek vienīgi noteikti vispārīgi noteikumi par kontroli un sankcijām Savienības finanšu interešu aizsardzības nolūkā. Nepareizi izmantotu līdzekļu atgūšana ir jāveic, pamatojoties uz citiem noteikumiem, proti, attiecīgajā gadījumā uz nozares noteikumiem (skat. spriedumu, 2014. gada 18. decembris, *Somvao*, C-599/13, EU:C:2014:2462, 37. punkts un tajā minētā judikatūra).

33 Kā ģenerāladvokāts ir norādījis savu secinājumu 46. punktā, šie nozares noteikumi ir atrodami Regulā Nr. 1083/2006.

34 Tomēr, tā kā Regulas Nr. 2988/95 un Nr. 1083/2006 ir daļa no vienas un tās pašas sistēmas, kas nodrošina Savienības līdzekļu labu pārvaldību un tās finanšu interešu aizsardzību, jēdziens "pārkāpums" Regulas Nr. 2988/95 1. panta 2. punkta izpratnē un [jēdziens "neatbilstība"] Regulas Nr. 1083/2006 2. panta 7. punkta izpratnē ir interpretējami vienveidīgi.

35 Pēc šāda precizējuma veikšanas ir jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru, interpretējot Savienības tiesību normu, ir jāņem vērā ne tikai tās formulējums, bet arī tās konteksts un ar tiesisko regulējumu, kurā šī norma ir ietverta, sasniedzamie mērķi (šajā ziņā skat. spriedumu, 2015. gada 3. septembris, *Sodiaal International*, C-383/14, EU:C:2015:541, 20. punkts un tajā minētā judikatūra).

36 Tātad, lai gan no Regulas Nr. 2988/95 1. panta 2. punkta un Regulas Nr. 1083/2006 2. panta 7. punkta formulējuma izriet, ka pārkāpumu veido Savienības tiesību pārkāpums, tomēr nevar izslēgt, ka šāds pārkāpums varētu izrietēt arī no valsts tiesību pārkāpuma.

37 Šajā ziņā ir uzskatāms, ka tiktāl, ciktāl attiecībā uz pamatlietā aplūkojamajām darbībām ir ticis saņemts Savienības finansējums, tās ietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā. Tātad jēdziens "pārkāpums" Regulas Nr. 2988/95 1. panta 2. punkta izpratnē un [jēdziens "neatbilstība"] Regulas Nr. 1083/2006 2. panta 7. punkta izpratnē ir jāinterpretē tādējādi, ka tie attiecas ne tikai uz ikvienu Savienības tiesību pārkāpumu, bet arī uz to valsts tiesību normu pārkāpumu, kuras palīdz nodrošināt Savienības tiesību, kas attiecas uz ar Savienības līdzekļiem finansēto projektu pārvaldību, labu piemērošanu.

38 Šādu jēdziena "pārkāpums" ["neatbilstība"] interpretāciju apstiprina normatīvā konteksta, kurā ietilpst arī Regulas Nr. 1083/2006 2. panta 7. punkts, pārbaude, kā arī ar šo regulu sasniedzamais mērķis.

39 Pirmkārt, attiecībā uz normatīvo kontekstu, kurā ietilpst Regulas Nr. 1083/2006 2. panta 7. punkts, ir jānorāda, ka šīs regulas priekšmets, kas ir definēts tās 1. pantā, tostarp ir noteikt darbību, ko finansiāli atbalsta ERAF, vadības, uzraudzības un kontroles principus, pamatojoties uz dalībvalstu un Komisijas dalītu atbildību.

40 Šie vadības, uzraudzības un kontroles uzdevumi ir konkretizēti Regulas Nr. 1083/2006 VI sadaļā, bet uzdevumi attiecībā uz finanšu pārvaldību ir šīs regulas VII sadaļas priekšmets, kuras 2. nodaļa ir veltīta finanšu korekcijām. No tā skaidri izriet, ka, pirmkārt, dalībvalstīm attiecīgajā gadījumā ir jāveic nepieciešamas finanšu korekcijas un tātad ir jānodrošina, lai darījumi būtu atbilstoši visiem gan Savienības līmenī, gan arī valstu līmenī piemērojamiem noteikumiem.

41 Otrkārt, runājot par ar Regulu Nr. 1083/2006 sasniedzamo mērķi, šajā regulā paredzēto noteikumu mērķis, kā izriet no šī sprieduma 34. punkta, it īpaši ir nodrošināt struktūrfondu likumīgu un efektīvu izmantošanu, lai aizsargātu Savienības finanšu intereses.

42 Ņemot vērā, ka nevar izslēgt, ka valsts tiesību aktu pārkāpumi var apdraudēt attiecīgo fondu dalības efektivitāti, interpretācija, saskaņā ar kuru minētie pārkāpumi nebūtu uzskatāmi par "neatbilstību" ["pārkāpumu"] Regulas Nr. 1083/2006 2. panta 7. punkta izpratnē, negarantētu Savienības likumdevēja šajā jomā sasniedzamo mērķu pilnīgu īstenošanu.

43 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, jēdziens "neatbilstība", kas ir minēts Regulas Nr. 1083/2006 2. panta 7. punktā, kā arī [jēdziens "pārkāpums"] Regulas Nr. 2988/95 1. panta 2. punktā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tas attiecas arī uz tādu valsts tiesību normu pārkāpumiem, kuras ir piemērojamas no struktūrfondiem atbalstāmajām darbībām.

44 Šādu interpretāciju apstiprina arī Regulas Nr. 1303/2013, ar kuru no 2014. gada 1. janvāra ir atcelta Regula Nr. 1083/2006, 2. panta 36. punktā sniegtā "pārkāpuma" definīcija.

45 Proti, šī definīcija, kas ir minēta šī sprieduma 11. punktā, tagad tieši iekļauj ikvienu Savienības tiesību vai ar to piemērošanu saistīto valsts tiesību pārkāpumu. Iepriekš minēto apsvērumu kontekstā šis precizējums par valsts tiesību pārkāpumu ir vērsts uz to, lai padarītu skaidrāku Regulas Nr. 1083/2006 2. pantā 7. punktā norādītā jēdziena "neatbilstība" ["pārkāpums"] piemērošanas jomu (šajā ziņā *a contrario* skat. spriedumu, 2016. gada 7. aprīlis, *PARTNER Apelski Dariusz*, C-324/14, EU:C:2016:214, 90. un 91. punkts).

46 Tādējādi uz pirmo jautājumu lietā C-260/14 ir jāatbild, ka Regulas Nr. 2988/95 1. panta 2. punkts un Regulas Nr. 1083/2006 2. panta 7. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas, ka līgumslēdzēja iestāde, kas ir struktūrfondu atbalsta saņēmēja, saistībā ar publiska līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu par vērtību, kura ir mazāka par Direktīvas 2004/18 7. panta a) punktā noteikto slieksni, nav ievērojusi kādas valsts tiesību normas, saistībā ar šī līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu var būt uzskatāms par "pārkāpumu" minētā 1. panta 2. punkta izpratnē vai ["neatbilstību"] minētā 2. panta 7. punkta izpratnē, ciktāl šī neievērošana rada vai būtu radījusi kaitējumu Savienības vispārējam budžetam, izraisot nepamatotus izdevumus.

Par otro jautājumu lietā C-260/14 un pirmo jautājumu lietā C-261/14

47 Ar otro jautājumu lietā C-260/14 un pirmo jautājumu lietā C-261/14 iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai Regulas Nr. 1083/2006 98. panta 2. punkta pirmās daļas otrais teikums ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalstu noteiktas finanšu korekcijas, ja tās tikušas piemērotas attiecībā uz izdevumiem, kuri ir līdzfinansēti no struktūrfondiem, par noteikumu attiecībā uz publiskajiem iepirkumiem neievērošanu, ir administratīvie pasākumi Regulas Nr. 2988/95 4. panta izpratnē vai, tieši pretēji, runa ir par administratīvajiem sodiem šīs regulas 5. panta [1. punkta] c) apakšpunkta izpratnē.

48 Vispirms ir jānorāda, ka saskaņā ar Regulas Nr. 1083/2006 98. panta 2. punkta pirmo daļu finanšu korekcijas, kas dalībvalstīm ir jāveic, ja tās konstatē neatbilstības saistībā ar darbībām vai darbības programmām, izpaužas kā visa vai daļēja valsts ieguldījuma darbības programmā atcelšana. Turklāt saskaņā ar minētās regulas 98. panta 2. punkta otro daļu šādi atbrīvotos fondu līdzekļus attiecīgā dalībvalsts ar zināmiem nosacījumiem var atkārtoti izmantot.

49 Turpinājumā ir jākonstatē, ka jau no minētā noteikuma formulējuma, aplūkojot to kopsakarā ar Regulas Nr. 2988/95 4. panta 1. punkta pirmo ievilkumu, izriet, ka finanšu korekciju, kas dalībvalstīm ir jāveic, ja tās konstatē neatbilstības saistībā ar darbībām vai darbības programmām, mērķis ir panākt attiecīgo saimnieciskās darbības subjektu nepienācīgi saņemta labuma atgūšanu, tostarp uzliekot pienākumu atlīdzināt nepienācīgi samaksātās summas.

50 Visbeidzot, kā ģenerāladvokāts ir norādījis savu secinājumu 105. punktā, Tiesa jau vairakkārt ir precizējusi, ka pienākums atgriezt labumu, kas ir saņemts nepamatoti, izmantojot prettiesiskus paņēmienus, ir nevis sods, bet gan tikai sekas konstatācijai, ka nosacījumi, kas vajadzīgi, lai iegūtu no

Savienības tiesiskā regulējuma izrietošu labumu, nav tikuši ievēroti un tas līdz ar to padara iegūto labumu par nepamatotu (šajā ziņā skat. spriedumus, 2009. gada 4. jūnijs, *Pometon*, C-158/08, EU:C:2009:349, 28. punkts; 2014. gada 17. septembris, *Cruz & Companhia*, C-341/13, EU:C:2014:2230, 45. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2014. gada 18. decembris, *Somvao*, C-599/13, EU:C:2014:2462, 36. punkts). Ar lūgumos sniegt prejudiciālu nolēmumu norādīto faktu, ka atlīdzināmā neto summa konkrētajā gadījumā var nebūt pilnīgi atbilstoša struktūrfonda faktiski ciestajiem zaudējumiem, nevar apstrīdēt šo secinājumu.

51 Tādējādi no minētā izriet, ka uz otro jautājumu lietā C-260/14 un pirmo jautājumu lietā C-261/14 ir jāatbild, ka Regulas Nr. 1083/2006 98. panta 2. punkta pirmās daļas otrais teikums ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalstu noteiktas finanšu korekcijas, ja tās tikušas piemērotas attiecībā uz izdevumiem, kuri ir līdzfinansēti no struktūrfondiem, par noteikumu attiecībā uz publiskajiem iepirkumiem neievērošanu, ir administratīvie pasākumi Regulas Nr. 2988/95 4. panta izpratnē.

Par trešo jautājumu lietā C-260/14 un otro jautājumu lietā C-261/14

52 Ņemot vērā šī sprieduma 51. punktā iesniedzējtiesai sniegto atbildi, uz trešo jautājumu lietā C-260/14 un otro jautājumu lietā C-261/14 nav jāatbild.

Par ceturto jautājumu lietā C-260/14

53 Ar savu ceturto jautājumu lietā C-260/14 iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai pamatlietas apstākļos tiesiskās noteiktības un tiesiskās paļāvības aizsardzības principi ir jāinterpretē tādējādi, ka ar tiem netiek pieļauts, ka dalībvalsts piemēro finanšu korekcijas, ko regulē iekšējs normatīvs akts, kurš stājies spēkā pēc tam, kad ir noticis apgalvotais noteikumu attiecībā uz publiskajiem iepirkumiem pārkāpums.

54 Šajā ziņā no pastāvīgās judikatūras izriet, ka, ja dalībvalstis nosaka pasākumus Savienības tiesību īstenošanai, tām ir pienākums ievērot vispārējos šo tiesību principus, kuru skaitā ir arī tiesiskās noteiktības un tiesiskās paļāvības aizsardzības principi (skat. it īpaši spriedumu, 2015. gada 3. septembris, *A2A*, C-89/14, EU:C:2015:537, 35. un 36. punkts un tajos minētā judikatūra).

55 Turklāt ir jāatgādina, ka saskaņā ar šo pašu judikatūru ar tiesiskās noteiktības principu netiek pieļauts, ka regula tiktu piemērota ar atpakaļejošu spēku, proti, attiecībā uz situāciju, kas ir beigusies pirms regulas stāšanās spēkā, neatkarīgi no tā, vai tāda piemērošana ieinteresētajai personai varētu radīt labvēlīgas vai nelabvēlīgas sekas; šis pats princips nosaka, ka visas faktiskās situācijas principā, ja nav tieši paredzēts pretējais, ir jāizvērtē, ņemot vērā šīm situācijām laika ziņā atbilstošajā brīdī spēkā esošās tiesību normas. Tomēr, lai gan jauns likums attiecas tikai uz nākotni, tas, neskarot atkāpes, ir piemērojams arī situāciju, kas radušās agrāka likuma iedarbības apstākļos, turpmākajām sekām (skat. it īpaši spriedumu, 2015. gada 3. septembris, *A2A*, C-89/14, EU:C:2015:537, 37. punkts un tajā minētā judikatūra).

56 Līdzīgi, kā tas izriet no šīs pašas judikatūras, tiesiskās paļāvības aizsardzības principa piemērošanas joma nevar tikt paplašināta tādā mērā, lai vispārēji tiktu aizliegta jauna tiesiskā regulējuma piemērošana situāciju, kas radušās agrāka likuma iedarbības apstākļos, turpmākajām sekām (skat. tostarp spriedumu, 2015. gada 3. septembris, *A2A*, C-89/14, EU:C:2015:537, 38. punkts un tajā minētā judikatūra).

57 No minētā izriet, ka uz ceturto jautājumu lietā C-260/14 ir jāatbild, ka tiesiskās noteiktības un tiesiskās paļāvības aizsardzības principi ir jāinterpretē tādējādi, ka ar tiem tiek pieļauts, ka dalībvalsts piemēro finanšu korekcijas, ko regulē iekšējs normatīvs akts, kurš stājies spēkā pēc tam, kad ir noticis apgalvotais noteikumu attiecībā uz publiskajiem iepirkumiem pārkāpums, ciktāl runa ir par jauna tiesiskā regulējuma piemērošanu situāciju, kuras radušās agrāka tiesiskā regulējuma iedarbības apstākļos, turpmākajām sekām, un tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai, ņemot vērā visus pamatlietā nozīmīgos apstākļus.

Par tiesāšanās izdevumiem

58 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (piektā palāta) nospriež:

1) **Padomes 1995. gada 18. decembra Regulas (EK, Euratom) Nr. 2988/95 par Eiropas Kopienu finanšu interešu aizsardzību 1. panta 2. punkts un Padomes 2006. gada 11. jūlija Regulas (EK) Nr. 1083/2006, ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) Nr. 1260/1999, 2. panta 7. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas, ka līgumslēdzēja iestāde, kas ir struktūrfondu atbalsta saņēmēja, saistībā ar publiska līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu par vērtību, kura ir mazāka par Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīvas 2004/18/EK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru, kurā grozījumi ir izdarīti ar Komisijas 2007. gada 4. decembra Regulu (EK) Nr. 1422/2007, 7. panta a) punktā noteikto slieksni, nav ievērojusi kādas valsts tiesību normas, saistībā ar šī līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu var būt uzskatāms par "pārkāpumu" minētā 1. panta 2. punkta izpratnē vai ["neatbilstību"] minētā 2. panta 7. punkta izpratnē, ciktāl šī neievērošana rada vai būtu radījusi kaitējumu Savienības vispārējam budžetam, izraisot nepamatotus izdevumus;**

2) **Regulas Nr. 1083/2006 98. panta 2. punkta pirmās daļas otrais teikums ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalstu noteiktas finanšu korekcijas, ja tās tikušas piemērotas attiecībā uz izdevumiem, kuri ir līdzfinansēti no struktūrfondiem, par noteikumu attiecībā uz publiskajiem iepirkumiem neievērošanu, ir administratīvie pasākumi Regulas Nr. 2988/95 4. panta izpratnē;**

3) **tiesiskās noteiktības un tiesiskās paļāvības aizsardzības principi ir jāinterpretē tādējādi, ka ar tiem tiek pieļauts, ka dalībvalsts piemēro finanšu korekcijas, ko regulē iekšējs normatīvs akts, kurš stājies spēkā pēc tam, kad ir noticis apgalvotais noteikumu attiecībā uz publiskajiem iepirkumiem pārkāpums, ciktāl runa ir par jauna tiesiskā regulējuma piemērošanu situāciju, kuras radušās agrāka tiesiskā regulējuma iedarbības apstākļos, turpmākajām sekām, un tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai, ņemot vērā visus pamatlietā nozīmīgos apstākļus.**

[Paraksti]